

TITULACIÓ: LLICENCIATURA EN DRET

PLA D'ESTUDIS: 1992

ASSIGNATURA: DRET ECLESIASTIC DE L' ESTAT (Codi 3036)

PROFESSOR/A: M. TERESA ARECES PIÑOL

CURS: 4t
QUADRIMESTRE: 1r

CRÈDITS: 4,5

TIPUS: TRONCAL

1. OBJECTIUS

- 1- Conèixer l'origen, la evolució i la formació històrica del Dret Eclesiàstic.
- 2- Conèixer les doctrines i la evolució de les relacions entre el poder polític i el poder religiós.
- 3- Examinar i fer un anàlisi crític dels precedents històrics del Dret Eclesiàstic de l'estat Espanyol.
- 4- Estudiar les fons del Dret Eclesiàstic de l'estat Espanyol i els principis informadors del Dret Eclesiàstic del l'estat Espanyol fent un anàlisi jurídic - crític dels articles de la Constitució espanyola.
- 5- Conèixer la noció de confessió religiosa i les entitats religioses en el àmbit del dret espanyol i el registre d'entitats religioses.
- 6- Estudiar, analitzar i aprofundir des de el dret comparat les principals manifestacions de objeccions de consciència: fiscal, a l'avortament, als tractament mèdics, en el àmbit de les relacions laborals, a forma part de un jurat,.....
- 7- Analitzar i estudiar el finançament de l'església Catòlica i de les altres confessions religioses.
- 8- Estudiar i aprofundir en la llibertat d'ensenyament i el seu finançament.

2. CONTINGUTS O METODOLOGIA

2.1- METODOLOGIA

La metodologia utilitzada estarà basada en classes teòriques amb una participació molt activa del alumnat en els diferents supòsits pràctics que es plantejaran. Les classes practiques seran analitzar la jurisprudència del tribunal Constitucional en relació als temes del programa.

Aquesta metodologia està dirigida a que l'alumne adquireixi les següents competències transversals:

- 1- Expressió oral i escrita en llenguatge jurídic.
- 2- Raonament legal i jurídic- crític.
- 3- Aprenentatge del desenvolupament i resolució de supòsits reals i pràctics relacionats amb l'assignatura.

2.2- CONTINGUTS

I. INTRODUCCIÓ GENERAL

TEMA 1- El Dret Eclesiàstic.

TEMA 2- Doctrines sobre les relacions entre el poder temporal i el poder espiritual.

II. EL DRET ECLESIASTIC ESPANYOL

TEMA 3- Fonaments del Dret Eclesiàstic espanyol.

TEMA 4- Fons del Dret Eclesiàstic de l'estat espanyol.

TEMA 5- Els principis informadors del Dret Eclesiàstic espanyol.

- TEMA 6- Les confessions religioses davant el dret espanyol.
TEMA 7- Les entitats religioses.
TEMA 8- Les objeccions de consciència.
TEMA 9- Règim econòmic de les confessions religioses.
TEMA 10- Llibertat d'ensenyament.

3. PROGRAMA

PROGRAMA DE DRET ECLESIASTIC DE L'ESTAT

I.-INTRODUCCIÓ GENERAL

TEMA 1: El dret eclesiàstic. Nocions fonamentals. Noció de Dret eclesiàstic. Formació històrica del concepte. El dret eclesiàstic, branca de l'ordenament jurídic de l'estat.

TEMA 2: Doctrines sobre les relacions entre poder temporal i poder espiritual. Plantejament. Monisme i dualisme. Reforma protestant i relacions església-estat. El regalisme. El pensament il·lustrat i les declaracions de dret. El separatisme liberal. Factor religiós i constitucionalisme europeu.

II.- EL DRET ECLESIASTIC ESPANYOL

TEMA 3: Fonaments del dret eclesiàstic espanyol.- Precedents històrics: a).- Segle XIX, ; B).- La II República; C).- El règim franquista 1.936-1.977.

TEMA 4: Fonts del dret eclesiàstic de l'estat espanyol. La Constitució de 1.978 com a font de dret eclesiàstic. Classificació de les fonts del dret eclesiàstic : A) .- FONTS DE PACTE : Convenis internacionals, Acords amb les confessions religioses, Concordats amb l'església catòlica, Acords amb altres confessions religioses. B).- FONTS UNILATERALS : La llei orgànica de llibertat religiosa.

TEMA 5: Els principis informadors del dret eclesiàstic espanyol. Factor religiós i Constitució de 1.978. El principi de llibertat religiosa. El principi de laïcitat de l'estat. El principi d'igualtat religiosa davant de la llei. El principi de cooperació entre l'estat i les confessions religioses.

TEMA 6: Les confessions religioses davant el dret espanyol. Noció de confessió religiosa. Posició bàsica de les confessions religioses. Posició de l'església catòlica. Posició de les confessions no catòliques. Administració civil competent en matèria religiosa.

TEMA 7: Les entitats religioses. Noció i classes. Règim jurídic. Règim singular de les entitats religioses de l'església catòlica. Règim singular de les entitats religioses d'altres confessions.

TEMA 8: Les objeccions de consciència. Noció d'objecció de consciència. Principals manifestacions d'objecció de consciència. L'objecció de consciència fiscal. L'objecció de consciència a l'avortament. L'objecció de consciència als tractaments mèdics. L'objecció de consciència en l'àmbit de les relacions laborals. Altres manifestacions d'objecció de consciència.

TEMA 9: Règim econòmic de les confessions religioses. Plantejament. Finançament de l'església catòlica. Finançament de les altres confessions religioses.

TEMA 10: Llibertat d'ensenyament. La llibertat d'ensenyament. Llibertat de càtedra- L'ideari dels centres docents. Finançament de l'ensenyament religiós.

4. MATERIALS DE L'ASSIGNATURA

És previst fer sessions pràctiques. Les pràctiques, amb la redacció dels supòsits de fet i els qüestionaris corresponents seran lliurades la setmana anterior a la seva resolució. A més, seran comentades diverses sentències que fan referència al dret eclesiàstic sobre tot en matèria d'objecció de consciència, registre de confessions i entitats religioses, principis informadors del dret eclesiàstic,... La participació i les intervencions per part dels alumnes a les classes tan teòriques com pràctiques són molt importants, ja que les classes són fonamentalment molt participatives i interactives.

5. BIBLIOGRAFIA

LEGISLACIÓ

Tractats internacionals. Constitució espanyola. Codi de Dret Canònic. Acords concordataris i de cooperació entre l'estat espanyol i l'església catòlica i amb d'altres confessions religioses (evangèlica, islàmica i israelita); compendi de Legislació Eclesiàstica de l'estat (ed. Aranzadi, Civitas).

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- I.C. IBAN- L. PRIETO SANCHIS- A. MOTILLA, *Derecho Eclesiástico*, Madrid, 1997.
- FERRER ORTIZ, Javier (Coordinador) *Derecho Eclesiástico del Estado Español*, Pamplona, Ed. EUNSA, 2004.
- AA.VV., *Tratado de Derecho Eclesiástico*, Ed. EUNSA, Pamplona 1994.
- J. A. SOUTO PAZ, *Derecho Eclesiástico del Estado*, 3ª ed. Madrid, 1995.
- J. A. SOUTO PAZ, *Comunidad política y libertad de creencias: Introducción a las libertades públicas en el Derecho comparado*, Madrid, 1999.
- J. FORNÉS- J. M. GONZALEZ DEL VALLE. J. FERRER (coords), *Derecho eclesiástico del Estado español*, Pamplona, 1996.
- D. LLAMAZARES FERNÁNDEZ, *Derecho de la libertad de conciencia*, 2 Vols., Madrid, 1997-1999.
- I.C.IBAN-S. FERRARI, *Derecho y religión en Europa Occidental*, Madrid, 1998.
- J. GOTI ORDEÑANA, *Sistema de Derecho Eclesiástico: Parte general*, Donostia, 1991; Parte especial, Donostia, 1992. 2ª ed. Valladolid, 1994.
- R. NAVARRO-VALLS, J. MARTINEZ TORRON, Las objeciones de conciencia, en el Derecho español y comparado, Madrid, 1997.

6. AVALUACIÓ

CRITERIS D'AVUACIÓ

- 1.- EXAMEN FINAL:** Podran presentar-se tots els alumnes matriculats. L'examen serà escrit de tota la matèria i constarà de 3 preguntes tipus tema.
- 2.- PRÀCTIQUES:** Les pràctiques es realitzaran al llarg de tot el curs tant en les classes teòriques com en les classes pròpiament pràctiques. Les pràctiques formen part complementària del sistema d'avaluació. És necessari assistir-hi, participar en la discussió i el debat. La presentació haurà de ser individual i presentar-les per escrit. En l'avaluació final és tindrà en compte l'assistència, la participació i l'exposició tan escrita com oral, en el debat i en la resolució del cas.
- 3.- TEÒRIQUES:** Les classes teòriques seran especialment participatives. Això requereix una actitud interactiva per part del alumnat. En l'avaluació final és tindrà en compte l'assistència, la participació i l'expressió oral.
- 4.- QUALIFICACIONS:** La qualificació final del curs pot ser : Suspens (0-4'9), Aprovat (5-6'9), Notable (7-8'9), Excel·lent (9-10), o Excel·lent amb Matrícula d'honor. Qui no es presenti a l'examen final tindrà no presentat.